

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Spalis — October 12, 1964

Nr. 114

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SLAPTASIS KARAS

KAI AMERIKOJE KALBAMA APIE REIKALĄ GERIAU SUGYVENTI IR SOVIETŲ ŠNIPAI PALEIDŽIAMI VISAI NEBAUDŽIAM, SOVIETŲ SAJUNGA PRADEJO NAUJUS VEIKSMUS SPIONAŽO FRONTE. — JAIŠ SIEKIAMA SUŽADINTI SAVO PILIEČIŲ BUDRUMĄ, IŠGASDINTI UŽSIENIO ŠNIPUS, TUDINČIUS DIPLOMATINI NULIEČIAMUMĄ, IR KARTU PARAGINTI UŽSIENIO KOMUNISTUS DIRBTI DIDŽIOS TĖVYNĖS NAUDAI.

Vytautas Meškauskas

JAV ambasadorius Jungtinėm Tautom Adlai Stevensonas praeitą trečiadienį atidarydamas Northwestern universitetui Michigano ežere naujai supiltą pusiasalį iš dviejų milijonų kubinių jardų smėlio, kuriame bus

pastatyti nauji pastatai, pareiškė, kad gyvename vis mažėjančiame pasaulyje. Toks "susi-traukęs" pasaulis negali pakelti priešingumo ir konflikto. Už tai esančios reikalingos naujos idėjos, įgalinančios žmones kaip nors susikalbėti.

Naują idėją jau pademonstravo einas Generalinio Prokuroro, mūsiškai teisingumo ministerio, pareigas Nicholas Katzenbach, įsakydamas nutraukti bylą sovietų šnipams Sokolovui ir jo žmonai. Byla, kuri jau buvo prasidėjusi Brooklyne, buvo nutraukta todėl, kad kaltinamųjų advokatui pasisekė atkasti 1795 metų įstatymą, kuris reikalauja smulkios vyriausybės liudininkų identifikacijos. Kitaip sakant, vyriausybė turėtų atskleisti kai kurias savo kontrašpionažo paslaptis. Bet kodėl apie tai nebuvo galima pagalvoti anksčiau? Kam tada reikėjo kelti tą bylą? Jei padayta tokia žiauri klaida, kas dėl to kaltas? Parlamentari-niame režime toks ministeris būtų verčiamas atsistatydinti! Juk dabar išeina, kad sovietų šnipai gali be jokios baimės dirbti šioje krašte, nes blogiausiu atveju jiems gresia tik deportacija, jei jie ne šio krašto piliečiai! Tai tikrai nauja idėja taiklingam sugyvenimui puoselėti!

Negalima sakyti, kad ir sovietai neturėtų naujų idėjų geresniam sugyvenimui. Prieš kurį laiką jie istoriniame Zagorsko vienuolyne apipylė nuodingu chemikalu 3-jį vokiečių ambasados Maskvoje sekretorių Horst Schwirkmanną (žūr. Dirvos rugs. 25 d. nr.), o praeito mėnesio pabaigoje sulaukė, iškratė ir apiplėšė tris amerikiečių ir vieną britų karo attache, keliaujančius traukiniu iš Maskvos į Vladivostoką. Dabar sovietai juos kaltina buvus šnipais, nors kar o attache paprastai ir būna, taip sakant, legalūs, nebaustini šnipai. Jų veikimas tačiau yra labai apsuokintas, nes iš anksto yra žinoma, kad tokiu rūpi karinio pobūdžio informacijos. Nėra jokios abejonės, kad tų pareigūnų sulaikymas buvo įsakytas sovietų administracijos viršūnių. Galimas daiktas, tam, kad įspėjus savo piliečius nuo per didelio susidraugavimo su svetimšaliais.

Grįžtant prie vargšo Schwirkmanno, elektronikos specialisto, kuris turėjo apsaugoti vokiečių ambasadą nuo sovietų klausomųjų įtaisų, jo užpuolimas padarė tokį įspūdį Vokietijoje, kad ten net buvo manoma susilaikyti nuo Chruščiovo kvietimo apsilankyti. Mat, sovietai atsisakė bet ką paaiškinti ir net priimti protestą.

B. Kalėdienės megtuko, turės išsiuvinėtą SSSR emblemą.

Būdinga, kad Sov. S-gos olimpinės rinktinės sąstata su visais palydovais sudaro apie 500 asmenų, nors aktyviu sportininku yra tik 341. Aišku, kad visokių trenerių vardais priskirta visa eilė seklių, kurie turės saugoti sportininkus nuo pagundų, kuriomis užsikrečia ne vienas Sov. S-gos ekipos dalyvis, pamatęs Vak. pasaulio gyvenimą. Dažnai atvejais tos ekipos grįžta išretėjusiame sąstate.

Iškilus pakvietimo Chruščiovui atšaukimo galimybei, sovietų ambasadorius Smirnovas pasirodė esąs daug sukalbamesnis ir priekaištavo vokiečiams, kam Schwirkmannas tuoju nesikreipė į sovietų miliciją ir gydytoją. (O kaip tik tai ir buvo sovietų suplanuota. Pakliuvęs į sovietų rankas Schwirkmannas papasakotų būdus, kaip vokiečiai saugosi nuo sovietų klausymo). Po to užsienio reikalų ministeris Schroederis įsakė paruošti labai smulkų viso įvykio aprašymą ir dar kartą pasiuntė protesto notą Smirnovui, duodamas suprasti, kad konfliktas bus užbaigtas, jei sovietai pareikštų savo apgalvestavimą, kad Schwirkmannas buvo sužeistas Sovietų Sąjungoje.

Sovietai išvytė dar vieną naują idėją slaptame kare, kurį jie veda savo įsigalėjimui visame pasaulyje. Iki šiol oficialiai jie niekuomet nebuvo prisipažinę turį savo šnipų. Tokį teigimą jie visados atmesdavo, kaip "kapitalistinį šmeižtą". Už tai net tie, kurie padėdavo savo galvas Kremliaus valdovų naudai, negalėjo turėti vilties ir po mirties būti bent kiek pagerbti.

Šita taisyklė buvo sulaužyta šių metų rugsėjo mėnesį. Pravdoje, o kitą dieną Ivestijose ir Soviet-skaja Rosija, pasirodė straipsniai, garbiną Dr. Richardą Sorge, vokiečių telegramų agentūros korespondentą Japonijoje antrojo karo metu. Sorge turėjo visišką Vokietijos ambasadoriaus, jo padėjėjų bei japonų pareigūnų pasitikėjimą. Dažnai su jais diskutuodavo tarptautinę padėtį ir ką naujo patyręs tuojau pranešdavo sovietams, nes pats buvo komunistinio nusistatymo. Dvi jo žinios turėjo lemiamą vertę. Pirmoji buvo tiksli data, kada vokiečiai turėjo užpulti sovietus. Tą jis pranešė lygiai prieš savaitę -- birželio 15 d. (Puolimas prasidėjo 22 d.). Antra svarbi informacija buvo ta, kad japonai visas sava-jėgas mes į pietus prieš amerikiečius ir tokiu būdu Staflinas galėjo ramiai atitraukti savo divizijas iš Sibiro Maskvos gynimui. Likimo ironija norėjo, kad Staflinas į tuos pranešimus iš pradžių žiūrėtų su dideliu nepasitikėjimu. Sovietų laikraščiai, dabar girdami Sorge, priekaištauja Stalinui. Girdi, jei į Sorges pranešimus tuoj pat būtų atkreiptas rimtas dėmesys, būtų išgelbėta milijonai sovietų piliečių gyvybių! Sorge buvo japonų pakartas 1944 m. lapkričio 7 d.

Sovietai dabar garbina ne tik Sorge, bet ir buv. Čekos viršininką Menšinskį, mirusį 1934. Toks jų dėmesys žvalgybai ir kontražvalgybai rodo, kad jie nori slaptąjį karą dar daugiau forsuoti ir kad Stevensonso svaishiojimas apie geresnį sugyvenimą tėra tik... namai ant smėlio.

Vilniaus Krašto Lietuvų Sąjungos Centro Valdyba. Sėdi iš kairės: vicepirmininkas Valerijonas Šimkus, pirmininkas Kazys Veikutis ir vicepirmininkas Stasys Lazdinis. Stovi: valdybos narys Alfonsas Rimba, spaudos ir informacijos reikalų vedėjas Antanas Petkauskas, išdininkas Vytautas Gurka, organizacijos reikalų vedėjas Kazys Gaižutis ir sekretorius Albertas Misiūnas.

V. Plodžinsko nuotrauka

Mūsų pareigos Vilniui

KAZYS VEIKUTIS

Vilniaus Krašto Lietuvų Sąjungos pirmininkas

Vilnius yra žiliosios senovės mūsų protėvių kūriny; Vilnių 1323 m. Didysis Lietuvos kunigaikštis Gediminas paskelbė Lietuvos sostine, kuris, nežiūrint šimtmečių eigoje buvusių karinių okupacijų ir I Pasuliniame kare iškylusių klastingų lenkiskųjų pretenzijų, visą laiką turėjo Lietuvos sostinės vardą; pagaliau Vilnius ir mažą Vilniaus krašto dalis dabar taip pat yra Lietuvos valstybės visumoje, nors ir sovietų okupuotas. Todėl nebūtų visiškai tikslu kartoti savo laiku garbingojo kompozitoriaus Antano Vanagaičio sukurtos dainos žodžius: "Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenu-rimsim". Taip pat gal nebūtų tikslu spalio 9-ją minėti gedulo ženkle. Tiesa, Vilniaus pagrobimu padaryta visai mūsų tautai skaudi ir sunkiai pagydoma žaizda, betgi ir visa nuo Mindaugo laikų lietuvių-lenkų santykių istorija yra nužymėta taip pat kartaus patyrimo ženkliais. Vis dėlto mes, Vilniaus krašto lietuviai, okupacijos metų sudėtas aukas, patirtą vargą ir priepaudo kančias, o taip pat ir asmeninį kartėlį iš laiko nu-neštos okupacinės glūdomos, paliekame istorijai ir spalio 9-sios pakaitalui minime Vilniaus Dieną, kurios laike semiamės ryžto ir pasišventimo kovai, kad spalio 9-ji niekada ir niekada nebesikartotų.

VILNIUS IR PRIAUGONČIOS KARTOS.

Niekas neabejojam, kad Lietu-vo ateitis, o tuo pačiu ir kova

dėl Vilniaus, priklauso nuo pri-augančių kartų sąmoningumo ir jų tautinio atsparumo. Todėl bū-tų malonu ir džiugu, kad šeš-tadieninės lituanistinės mo-kyklos spalio mėn. suruoštų Vil-niaus Dienos minėjimą, kurio metu būtų perduodama moki-niams gyvu žodžiu Vilniaus reikšmė Lietuvai ir lietuvybei. Juk Vilnius mūsų dienų kuni-gaikščių miestas ir nuo žilos se-novės didingos praeities Lietuvos sostinė; Vilnius mūsų tautinės buities pradžia; Vilnius, senasis mokslo, kultūros ir meno židi-nys; Vilnius Lietuvos politinių įvykių ir religinių mokslų cen-tras; Vilnius Stanevičiui, Daukan-tui, Ivinskui, Sabaliauskui, Juš-kaui, Širvydui, Zubriui, Basana-vičiui, Maironui ir kitiems tau-tos žadintojams buvo tautinės dinamikos įkvėpimo šaltinis.

Vilniaus dienos minėjimu litu-anistinėse mokyklose būtų savaime ugdomas tautinis atsparumas lenkų įtakai, o kartu, tam tikra prasme, kaip ir pritarimas mūsų, Vilniaus krašto lietuvių, vestai per 20 metų ir dabar tebeveda-mai kovai prieš nuožmųjį oku-pantą, kuris laukia progos ir ruošiasi žygiui į Vilnių ir Vil-niaus kraštą.

VILNIAUS IR LIETUVOS LAIS-VĖS BYLA.

Giliai įspautoji Lietuvos Ne-priklausomybės aktu laisvės mintis mums, Vilniaus krašto lietuviams, buvo ir šiandien pa-siliko tik svajonėje, nes prisike-liančios Lietuvos laisvės kovo-tojams nepavyko realizuoti lais-

vės buities visuose Lietuvai pri-klausančiuose žemės plotuose -- 1920 metais spalio 9 d. kariniai stipresni lenkai smurtu ir jėga pagrobė Lietuvos sostinę Vilnių ir Vilniaus kraštą. Lietuvių-lenkų sienų klausimą 1923 m. kovo 15 d. svarstė Ambasadorių Kon-ferencija, kuri, vieton kaltininką nubaudo ir gražinus Lietuvai priklausančias žemes, Vilnių ir Vilniaus kraštą pripažino len-kaams. Nors 1931 m. Haagos Tri-bunolas savo sprendimu ir parė-mė lietuvių teisę į Vilnių ir Vil-niaus kraštą, bet laisvojo pasau-lio didžiosios valstybės ir šiand-iien tebesilaiko, kaip dokumento, Ambasadorių konferencijos nuta-rimo. Tokiu būdu šios padėties tarptautine plote išlyginimas -- Vilniaus ir Vilniaus krašto įtei-sinimas į Lietuvos visumą, turė-tų įvykti būsimos taiko sutartimi.

Dabar, kada visa tauta kovoja atgauti turėtąją laisvę, Vilniaus krašto lietuviai pagrįstai neiš-leidžia iš akių baimingos spalio 9-sios prielaidos. Į tai kreipda-mas centrinių organizacijų ir vi-sų lietuvių dėmesį, Vilniaus Krašto Lietuvų Sąjungos centro valdybos vardu prašau rašomo-se rezoliucijoje, reikalaujant Lietuvai laisvės, pabrėžti Vilnių ir Vilniaus kraštą, t. y., kad bū-tų atitaisyta ir anoji Lietuvai pa-daryta skriauda.

PASIGENDAMA PIETRYČIŲ LIETUVOS SIENŲ

Vilniaus Krašto Lietuvų Są-junga savo veikloje visada susi-duria su didžiuoju uždaviniu tu-rėti tvirtai nustatytas rytų-pie-tų Lietuvos sienas, be kurių ir visos Lietuvos laisvinimas nėra visai nuoseklus, nes kartais atro-do, kad kovojame tik už kauniš-kės Lietuvos laisvę.

Prieš 8 metus prie VLIK-o buvo sudaryta Lietuvos Rytų Sie-nų Komisija, kuri turėjo paruoš-ti išsamią studiją ir nustatyti Lietuvai priklausančias sritis. Tam darbiui berods ir lėšų buvo parūpinta, bet tenka giliai ap-gaildestauti, kad komisijos dar-bas nėra pasistumęs pirmyn. Tiesa, komisijos darbas yra be galo sunkus, nes karinės okupa-cijos, svetimųjų pretenzijos ir nutautinimai sunkina nustatyti et-nines vietas, Kiek buvo kova-ta ir ginčytasi po I pasaulinio karo dėl rytų-pietų Lietuvos sie-nų ir ant kiek yra Lietuva nus-kriausta po II pasaulinio karo, patiekia kruopščiai surinktą me-džiagą Bronius Kviklys savo kny-goje "Mūsų Lietuva".

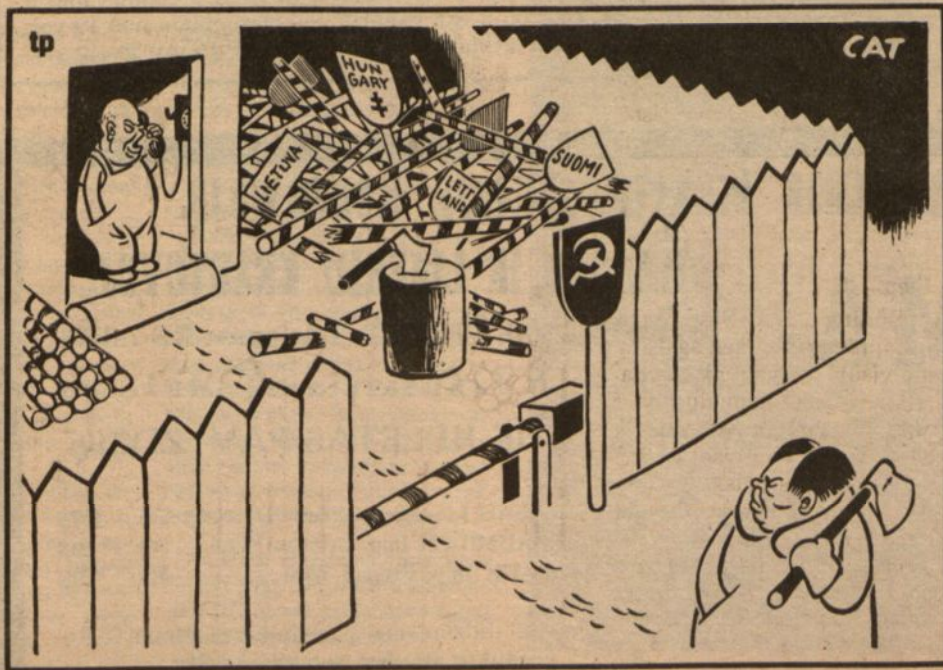
Sunkus ar lengvas darbas, o vistik Lietuvos laisvės kovo-to-jams reikia turėti ribą -- reikia turėti tvirtą nusistatymą etno-grafinių sienų klausimu. O kai turėsime nustatytas sienas, tada tik žinosis ir nusakysim, už koldos Lietuvos laisvę mes ko-vojam, tada tik tvirtai reiklau-sim teisingumo, laisvės ir žmo-niškumo visuose Lietuvai pri-klausančiuose žemės plotuose.

Birutė Kalėdienė

Sovietinės spaudos pa-skelbtame Olimpinėse žai-dynėse Japonijoje dalyvau-jančios Sovietų Sąjungos komandos sąstate randami ir keli lietuviai, būtent: ie-tės mėtikė B. Kalėdienė, ru-tulio stumikas A. Vara-nauskas, ilgųjų metolių bė-gikai K. Orentas ir A. Alek-sejūnas, šuolininkas A. Vampša ir boksūnikas R. Tamulis. Be to dar yra ir ku-lotojai iš žalgirio klubo: Jucys, Liutkaitis, Levickas, Jukna, Jagelavičius, Karla, Briedis, Bagdonavičius, Mō-tiejūnas, Vaitkevičius, Ster-likas.

Visi jie žaidynėse run-gsis ne už Lietuvą, bet už Sovietų Sąjungą, ir, kaip matome nuotraukoje ant

-Allo! Jungtinės Tautos? Aš noriu, kad mano sienos būtų neliečiamos!..

IŠ AUSTRALIJOS

APIE KULTŪRĄ, IZOLIACIJĄ IR
TAUTINĮ VERŽLUMĄ

VAIZDUOJAMAM MENE LIETUVIAI VIRŠIJA AUSTRALUS. — LIETUVIAI DAINININKAI TIK SAVAM RATELIUI. — GALIMA BŪTŲ PIRMAUTI IR MĖGJŲ SCENOJE. — LIETUVISKI CHORAI STOVĖ ŽEMIAU UŽ AUSTRALISKUS. — LIETUVISKAS VERŽLUMAS TAI GINKLAS PRIEŠ KOMUNISTINI PAVERGIMĄ. — TAS PATS VERŽLUMAS TURI IR GERŲ IR BLOGŲ PUSIŲ. — LIETUVISKŲ KNYGŲ TIRAZAI YRA DIDESNI, NEGU BŪDAVO NEPRIKLAUSOMOJ LIETUVOJ. — LIETUVISKŲ LAIKRAŠČIŲ SKAITYMAS AUSTRALIJOJ YRA PATENKINAMAS. — DALIS JAUNIMO PASIGENDA LENGVŲ SKAITYMŲ, KITI IEŠKO SENŲ KLASIKŲ. — LIETUVISKAS JAUNIMAS LAIMINGAS SAVŲJŲ TARPE IR NORI, KAD TĖVAI JUOS SUTIKTŲ PUSIAUKELYJE.

Tokias tai nuomones Adelaidėje išklotė trys senimo atstovai (Pulgis Andriūšis, Juozas Lapšys ir Mečys Rudzenskas) ir du jaunimo atstovai (Daina Maželytė ir Antanas Stepanas).

Kultūros Fondo Adelaidės skyrius paskutinį rugsėjo sekmadienį sukvietė į Lietuviu Namus adelaidiškais, kad jie paklaustų, ką apie lietuvišką kultūrą, apie lietuvišką spausdinimą žodį galvoja tiek senimas, tiek jaunimas, ko jie nori, kai kalbama apie izoliaciją, asimiliaciją ir tautinį veržlumą.

Penkiems išvardintiems asmenims buvo iš anksto duoti trys klausimai:

1. Ar mūsų lietuviškos kultūros darbai yra tinkamo aukštumo, lyginant su vietine, t.y. australiška kultūra?

2. Izoliavimas, asimiliacija ar tautinis veržlumas?

3. Kodėl mažai skaitoma lietuviška spauda?

Liesdamas pirmąjį klausimą, Pulgis Andriūšis pavyzdžiais įrodė, kad vaizduojamam mene Australijoje gyvena lietuviai menininkai praneša australus ir, porcingai imant, jų daugiau išskopia į pirmąjį vietą. Pavyzdžiais gali būti dailininkai H. Šalkauskas, Kuba, Ratas-Raitis ir kiti, Muzikos pasaulyje padėtis nekokia. Neturime savų kompozitorių. Teatras -- jo visai nėra. Tiesa, profesinio teatro neturi nei australai, jie importuoja ir teatrą ir kultūrą.

Juozas Lapšys kalba apie tautinius šokus, chorų pasirodymus ir akcentuoja australų pripažinimą, įvertinimą. Patys australai bando kurti ką nors panašaus į tautinius šokus. Esame pripažinti meno festivaliuose ir visur mielai laukiami.

Daina Maželytė, kaip jaunimo atstovė, greičiausia pirmą kartą kalbanti senimui visai rimtais klausimais, pasirodė esanti plačiai apsisikūčiusi, gilios erudicijos lietuvaitė, imanti jaučiamai tiesiai už ragų ir negalvojanti ko nors vynioti į popierį. Ji nurodė, kad nors australai neturi valstybinio teatro, bet čia veikia eilė mėgėjų teatrų. Ji mačiusi jų vaidinimus, ir, palyginus juos su buvusio adelaidiškų lietuvių Teatro-Studio vaidinimais, pirmenybę atiduoda lietuviškiems. Vaidybinių kultūrą tie vaidinimai buvo pakilę aukščiau už australiškų.

Maželytės nuomone, mūsų dainininkai neprilygsta australų. Jie tinka tik savam rateliui. Ji išvardina visą eilę pasaulinio mato garsenybių, kilusių iš Australijos ir spėja, kad Australijos klimatas labai palankus sopranams. Nėkaip ji vertina ir lietuvių chorų Australijoje. Pati dainuodama

Adelaidės Lituania chore, ji ji vadina choreliu, palygindama jį ne tik su australų mėgėjų choralais, bet ir su latvių.

M. Rudzenskas kalba apie miesčionišką, plokštųjį meną, kuris Lietuvoje buvo vadinamas "chaltūra", o čia išreiškiamas visokiais "popsais". Tuos "popsus" (dainėles, muziką) mėgsta labai jauskučiai miesčionėjanči visuomenė. Tačiau iš lietuvių niekas šioje srityje nesireiškia.

A. Stepanas užtikrina, kad iš jaunimo tarpo išsągs gerų meno atstovų tiek muzikoj, tiek tapyboj. Jau dabar juos galima pastebėti talentų vakaruose, metinėse meno parodose ir varžybose su australais. Tačiau tai esą individualių lietuvių jaunuolių laimėjimai, prie kurių lietuviškoji visuomenė neprisidedanti. Girdi, net ir tautinių šokių grupei maloniau šokti svetimiesiems, negu saviesiems.

Antrą trigubą klausimą -- izoliaciją, asimiliaciją ir tautinį veržlumą pirmas gvildeno Juozas Lapšys. Jo nuomone, asimiliuojantis galima išlaikyti ir savo specifines savybes, savo kultūrą. Pati asimiliacija gali reikšti išvirstinę formą (pavardžių nuolietinimu iki neatpažinimo arba visiškų jų pakeitimu) ir juridinę formą (pilietybės priėmimu). Pavardžių keitimui net ir australai nepritaria. Jie nori, kad išlaikytume savo pavardes. Jo nuomone, kiekvienas lietuviškas junginys yra izoliacija. Tautinis veržlumas visokeriopa skatinamas.

Pasinaudodama Websteriu, Maželytė pastebi, kad asimiliacija reiškia absoliutų atsiskaitymą buvusių savybių. Tačiau asimiliacija labai lėtas ir ilgas kelias. Ji nesudaro jokio pavojaus pirmajai kartai.

Maželytė išsąukė stiprius susirinkusiųjų plojimus, kai ji jautriai pareiškė:

-- Tautinis veržlumas yra būtinybė, vienintelis mūsų ginklas prieš komunizmą. Veržlumas mes galime parodyti, kad komunistai išgujo mus iš mūsų Tėvynės.

M. Rudzenskas galvoja, kad veržlumas turi ir gerų ir blogų pusių. Bandydami atkalkiai įrodinėti savo pranašumą, mes galime pasidaryti nepakenčiamą rakštini svetimame kūne. Viskas turėtų būti daroma atsargiai, atsimenant, kad mes tik svečiai, o šeimnininkais yra australai. Pripažindamas, kad izoliacija siaurina pavienio žmogaus kultūrinį progresą, jis nurodo, kad vokiečių kolonijoms per ilgus metus pavyko gražiai išsaugoti savo tautines savybes vien dėl to, jog jie laikėsi krūvoje, puoselėjo savo tautinę kultūrą. O žodis asimiliacija turėtų būti visai išbrauktas iš mūsų žodyno.

A. Stepanas sutinka, kad nėra reikalo senimui sielotis dėl asimiliacijos. Tačiau lietuviška izoliacija tam tikra prasme skiria tėvus nuo vaikų, kurie auga. mokosi, bendrauja su australais ir pasisavina kai kurias australiškos gyvenimo savybes. Jaunimas domisi dalykais, kurie tėvams, gyvenantiems uždarame pasauly, nesuprantami. Jis norėtų, kad tėvai tam tikra prasme sutiktų vaikų pusiaukelyje tarp lietuviško ir australiško pasaulio. Tai pagelbėtų geriau vieniems kitus suprasti. Nors, anot Stepano, lietuviškas jaunimas bendrauja su australais, bet jaunieji daug laimingesni jaučiasi savųjų tarpe. Susimetus lietuviškam jaunimui krūvon, nuotikos linksmesnės, dainos skambesnės. Pačią asimiliacijos problemą turėtų spręsti kiekvienas jaunuolis individualiai, bet čia visada reikalingas pastovus tėvų vadovavimas.

Pereinant prie trečiojo klausimo, medžiagos diskutuotojams suteikė Adelaidėje veikiančios J. J. Bachuno vardo bibliotekos vedėjas B. Straukas. Jis nurodė, kad biblioteka auga labai palengva, daugiausia iš geradarių malonės. Dabar bibliotekoje yra apie 2000 leidinių. Pastoviai biblioteka naudoja apie 60-70 asmenų. Reikalingas nuolatinis papildymas naujai išleidžiamom knygoms, nes kai tik pasirodo naujos knygos, tuojau padidėja ir skaitytojai, kurie naują knygą tuojau išgrabišo.

Kultūros Fondo pirmininkas Jonas Mockūnas, kuris vadovavo šioms diskusijoms, paskaitė Adelaidės lietuviškos parapijos kiosko vedėjo pranešimą, iš kurio matyti, kad kioskas per metus parduoda lietuviškos spaudos už 1500 svarų. Tai apima knygas, žurnalus, lietuviškas plokšteles, maldaknyges, lietuviškas atvirutes. Kiekvieno Draugo leidinio parduodami vidutiniškai 6 egzemplioriai, o Nidos -- trys. 50% visų į Australiją atsiunčiamų Adu parduodama šiame kioske. Vaikų literatūra eina labai silpnai. Padidėja tik prieš Kalėdas. Kiosko vedėjo nuomone, adelaidiškiai, lyginant su kitomis kolonijomis, palaiko lietuvišką knygą gana gerai, tačiau, lyginant su Adelaidės kolonijos pajėgumu, pirkimas nepakankamas.

-- Pagal išleidžiamų knygų tiražus, -- treminiai skaito gana daug knygų -- pareiškia Pulgis Andriūšis. -- Treminės knygos tiražai nemažesni už tuos tiražus, kuriuos žinojome Nepriklausomoj Lietuvoj. Kai kurių knygų treminėje spausdinama dar daugiau.

Jo nuomone, negali per daug skęsti ir laikraščiai. Australi-

joje tarp kokių 7000 lietuvių vien tik "Mūsų Pastogės" išplatinama 1000 egzempliorių. Paprastai, laikraštį prenumeruoja visa šeima ir išsina, kad kas antra šeima skaitytų "M.P.". O ir "Tėviškės Aidai" turi prenumeratorių. Jeigu vien tik Adelaidėje 300, tai kitos parapijos, anot Pulgio, irgi neapsikaulina. Reikia atsiminti, kad gauname laikraščius ir iš JAV. Iš ten skaitomi tik tie, kurie dar nesusparapijė ir nepraparinėja Barborų vizitų redakcijoj.

Maželytė, greičiausia turėdama galvoje jaunimą, pareiškia, kad skaitoma labai mažai. Bendras nesidomėjimas lietuviška knyga apskunkina ir tuos, kurie norėtų vieną kitą geresnę knygą paskaityti. Ji pati prisipažįsta, kad jai nepavyko gauti senosios kartos lietuvių klasikų, nes namuose jų neturi, o viešose bibliotekose nėra.

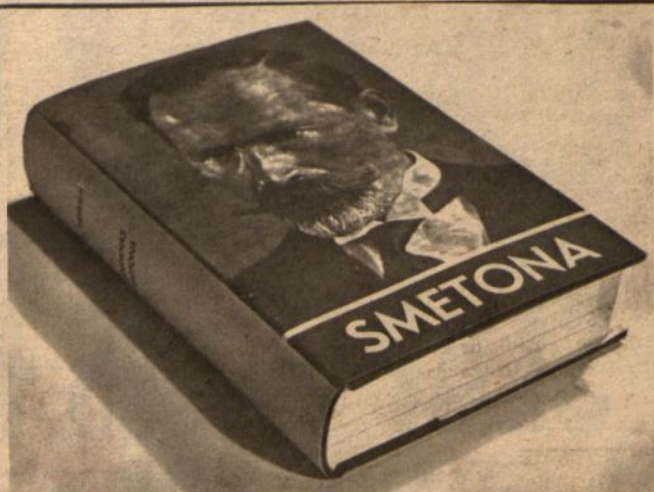
Rudzenskas bando ieškoti neskaitymo priežasčių ir grįžta į nepriklausomus laikus, kad skaitytojų ieškant teko skelbti šokius "Tik laukiniai laikraščiai neskaito". Daug skaitymui trukdo radija, televizija, dalį laiko atima australiški laikraščiai ir žurnalai. Pati lietuviška literatūra ne labai suprantama jaunimui, kuris nematė Lietuvos.

Lapšys nurodo, kad skaitymui didelės reikšmės turi patrauklumas, sugebėjimas pagauti skaitytoją. Pačių lietuviškų laikraščių esą per daug. Jis prisipažįsta, kad jam trūksta laiko skaityti.

Diskusijas užbaigia jaunasis A. Stepanas klausdamas: -- Knygos nuperkamos, bet ar jos skaitomos? Jaunimas neskaito, nėra jaunimui atitinkamos periodikos, nėra literatūros, nėra, pagaliau ir laiko. Svarbiausia, kad jaunimas neturi noro. Po studijų niekas nenori imti į rankas rimtos knygos ir žvalgosi komikų. Nereikia pamiršti, kad dalis jaunimo visai nemoka lietuviškai skaityti, nors kalbėti dar šiaip taip susikaiba.

Visi šie aktualūs klausimų pavyzdiniai vyko per Kultūros Fondo surengtą diskusinę popietę. Kaip Kultūros Fondo pirmininkas J. Mockūnas pradėdamas popietę susirinkusiems paaiškino, tai yra pirmieji Fondo bandymai. Jei jie pavyks, Adelaidės Kultūros Fondas vykdys diskusines popietes ateityje. Ir atrodė, kad bandymai pavyko -- susirinkusieji buvo visai patenkinti, diskusijos jiems davė medžiagos toliau klausimus plačiau gvildinti.

V. Radzevičius

ANTANO SMETONOS
MONOGRAFIJA

ALEKSANDRO MERKELIO veikalas jau siuntinėjamas prenumeratoriams.

Šį leidinį dar galima įsigyti prisiuntus 10 dol. Povilui Ališauskui — 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.; K. Pociui, 3908 Fir St., East Chicago, Indiana; ar Dirvai — 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PELNYKITE DIVIDENDUS
KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŲS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŲSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI ISSIUNČIAMAI PAŠTU KETVIRČIAIS
INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juczas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ
SIUNČIAlicenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of JusticeCOSMOS PARCELS EXPRESS
CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pagedaujamų prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobilai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE
6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PRespect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą ir ketvirtą, nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon ..	5th	4.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35

5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
6. LIEBFRAUMILCH Imp. German Wine ..	5th	.98
7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išėina: pirma-
dieniais, trečiądieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

KAD KITUS PARĖMUS — STIPRĖKIME PATYS

Ne kartą esame jau rašę ir apie tai skaitę, kad lietuviškųjų reikalų finansinis stovis yra apverktinoje padėtyje. Prašymų paremti eilės auga, į tą paramos šauksmą raginant atsiliepti pavienius lietuvių ir jų organizacijas. Tai, kas tokiu būdu surenkama, dažniausia yra ne kas kita, kaip aukotojo atžagaria ranka duotas doleris, kad tik būtų "atlika pareiga", nesigilinant į tikslą ar reikalingumą ir būtinumą eilei.

Tas rinklininis chaosas atsiliepią ir į organizacijų veiklą. Labai dažnai gi ir veikiama tik tam, kad į kitos organizacijos pagalbos šauksmą atsiliepus...

Gražu ir kilnu pagelbėti silpniesiems, neturtingesniems. Bet pagelbėti gali tik tas, kuris pats turi iš ko. Organizaciniame gyvenime ty visų pagalbų gradacija būtų nesunku įgyvendinti, jei organizacijų nariai suprastų, kad bendrinių tikslų rimtas, pastovus ir apčiuopiamas parėmimas įmanomas ne tuščia savo organizacijos kasa, ne vien tik "parėmimo dėl paramos" garbe ir tuščia reklama. Nebūdami stiprūs savoje organizacijoje, nedaug tegalėsime paramos suteikti būtiniesiems, kad ir bendriniais, reikalams.

Ne dėl kokio pavydo, ne dėl kokio "priešiškumo", bet grynai tikslingumo sumetimais ALT S-gos centro valdyba savo spalio 4 d. aplinkraštyje ir primena savo skyrių nariams, kad "kai kurie skyriai ar jų nariai skyrių susirinkimuose ar kitomis progomis daro rinkliavas svetimų fondų reikalams. Dar nesame girdėję, kad kitos organizacijos savo susirinkimuose būtų surinkusios Lietuvos Nepriklausomybės Fondui, Vilties Draugijai ar Tautinei Sąjungai".

Priminus ALT S-gos skyriams St. Louis Seimo nutarimus, tenka pastebėti, kad kai kurie ALT S-gos skyriai ir pavieniai nariai įsisaunono ty nutarimų reikšmę ir pagal išgales yra parėmę ir remia LNF, Vilties Draugiją ir pačią ALTS-gą. Jei tai taip būtų įsisaunonę savo nutarimus visi skyriai ir visi nariai, nebūtų reikalo tuo klausimu ir kalbėti bei nutarimus priminti.

Reikia atkreipti dėmesį ir į tai, kad ne visose vietovėse vienos sąlygos tokiame veiklos pasireiškime, kuris duotų ir apčiuopiamų medžiaginių laimėjimų. Kai kur visuomeninis darbas pareikalauja ne tik veiklų darbo, bet ir asmeniško išteklių. Visi supranta, kad visuomeninė veikla nesivadovauja pelno siekiančių bendrovių išrovavimais. Todėl ir svarbu, kad visuomeninės organizacijos savo darbą ir savo išteklius rikiuotų apgalvotai, gerai apsvaustę visas aplinkybes ir tuos reikalavimus, kuriuos stato įsipareigojimai bendriems tikslams. Be sutarimo, be tam tikro susidrausminimo jokia organizacija neatliks savo uždavinių, kuriuos gi patys nariai yra nusakę, jiems pritarę, su jų vykdymu sutikę. Bendrųjų lietuvių išievojimo tikslų labai svarbu turėti gerai organizuotas, susiklausiusias ir pajėgias organizacijas. (J.Č.)

BALTIJOS AIDAI CLEVELANDE

Pereitą pirmadienį, atsikukęs "Baltijos Aids" programą, atidžiai išklausiau jos visą lietuviškąją dalį. Programos pirmoje dalyje sklandžia ir gražia angli kalba buvo labai įtikimai parodyta, kad prekyba su bolševikais įgalina pastaruosius nusikalti ginklų amerikiečių galvoms nukapoti. Antroje dalyje buvo atpasakota bolševikų žnipams iškeltos bylos nutraukimas ir Clevelando Amerikos Lietuvių Tarybos protestas JAV Prokurorui Nikolajui Katzenbachui dėl jo žygio, neabejotinai padaryto su Valstybės Sekretoriaus ir paties Prezidento pritarimu.

Programa, paruošta ir perduota jaunojo Clevelando Amerikos Lietuvių Tarybos nario Raimundo Kuduko, buvo aukšto žurnalistinio lygio. Jei tas aukštas lygis ir toliau bus išlaikytas, "Baltijos Aids" programą ims klausyti ir eiliniai amerikiečiai, nieko bendro neturį su lietuvišiais. Tada mūsų balsas nebus balsas "tyruose šaukiančiojo", bet balsas, įtikimai ir kultūringai kalbąs Amerikos visuomenei.

Julius Smetona
Cleveland

AK, VIS TIE NESUSIPRATIMAI...

1964 m. rugsėjo 26 d. Draugo šeštadieniniame priede buvo įdėtas Juozo Strolia straipsnis, vardu "Naujoji 'tautosaka' ir jos rėmėjai" su paantrašte "I Broniaus Railos 'entuziazmą' atsiliepiant".

Nežinrint abiejų antraščių ka-

butiškuo, straipsnis parašytas narsiai, gyvai, polemiskai ir svarbiausia su humoru ir ironija, ar bent su didžiais brangintomis humoro ir ironijos pastangomis. Tai yra labai vertingas pragiedrulis mūsų laikraščiuose. Ir tokią progą man būtų tikras malonumas nesutikti su didele dalimi autoriaus minčių ir jo filosofijų.

Tačiau kilo neaiškumų, su kuo iš tikrųjų Juozas Strolia Draugo priede polemizuoja. Nors ten minima mano pavardė ir Dirvos straipsnis, kurį berods prieš porą mėnesių esu parašęs, jis ten pakartotinai prie mano pavardės deda vardą Bronius. Tad gal jis turi galvoje kokį kitą tokio vardo Dirvos bendradarbį? Mano vardas buvo ir iki šiol tebėra Bronys. Jo dar niekada nebuvau pakeitęs nei pagal Lietuvos, nei pagal Amerikos įstatymus. Ar jis man pačiam ar kam kitam patinka ar nepatinka, būtų kitas klausimas. Bet toks jis yra visuose mano dokumentuose, toks ir taip jis buvo rašomas visą laiką mano gimimo metrikose, kuriuos pirmą kartą, kiek prisimenu, turėjau reikalo išsiminti iš savo parapijos vargonininko dar 1919 metais.

Pas mus Aukštaitijoje, bent mano gimtojoje apylinkėje, tai atrodė visai normalus, nors ir nelietuviškas, o lenkiškos kilmės vardas, kaip lygiai ir mano vyriausiojo brolio vardas Stasys. Vėliau tik sužinojau, kad suvalkiečiai panašų vardą vartoja ir rašo kiek kitaip -- Bronius. Bet nei mano tėvai, nei aš pats nematėme reikalo kaitalioti tokį vardą ar keisti jį dokumentuose.

Juo labiau nemanau, kad dabar Juozas Strolia būtų užsispyręs pakeisti mano vardą. Kultūringi žmonės taip nedaro, ir pagaliau koks jam tikslas būtų tai daryti. Tad greičiausia jis turėjo galvoje kokį nors kitą "nau-

UŽSIDARĘ NIEKO NEATSIEKSIM...

Vienas iš pagrindinių Lietuvių Studentų Sąjungos Užsienio skyriaus uždavinių yra atstovauti Sąjungą kitų tautų studentų organizacijų tarpe. Iki šiol LSS oficialiai buvo atstovaujama dviejuose tarptautinių organizacijų kongresuose: International Student Conference, 1962 m. Quebec, Kanadoje ir World Assembly of Youth, 1963 m. Massachusetts, United States National Student Association kongrese ir eilėje pavergtų tautų studentų kongresų bei susirinkimų.

Šią vasarą LSS gavo oficialų pakvietimą dalyvauti United States National Student Association kongrese, kuris įvyko rugpjūčio mėn., University of Minnesota patalpose, Minneapolyje.

USNSA yra oficiali JAV studentų organizacija, kur rūpinasi Amerikos studentijos gerbūviu ir ją atstovauja tarptautinėje plotmėje. Pavieniai asmens gali priklausti šiai organizacijai tik per universitetus, kurie yra joje užsiregistravę. Studentų atstovai į USNSA yra renkami balsavimu. Atstovų skaičius priklauso nuo universiteto studentų skaičiaus.

USNSA rūpinasi ne vien tik JAV studentų reikalais, bet domisi ir užsienio problemomis, kurios tik liečia pasaulio studentus. Šis faktas buvo patvirtintas diskusijų metu, nes temos lietė universalines studentų problemas.

Šiame kongrese dalyvavo apie 500 pilnatelių atstovų, taip pat buvo atvykęs nemažas skaičius stebėtojų ir atstovų iš įvairių pasaulio kraštų. Atvyko studentų iš Kongo, Nigerijos, Columbijos, Argentinos, Iranijos, Arabijos, Čekoslovakijos ir Sov. S-gos. Be LSS atstovų dalyvavo latviai ir ukrainiečiai.

Lietuviai, latviai ir ukrainiečiai dalyvavo kaip oficialūs stebėtojai. Jie galėjo aktyviai dalyvauti seminaruose, komitetų diskusijose, bet neturėjo teisės balsuoti.

Suvažiavimo nuotaika buvo darbu ir rimtimi pagrįsta, suvažiavę studentai uoliai ėmėsi darbo, kad atliktų suvažiavimo paruoštą programą.

Seminaruose nagrinėti vidaus reikalai bei problemos ir tarptautinės studentų problemos (Afrikos, Rytų Europos).

Dar seminarams neprasidėjus

josios tautosakos rėmėją".

Antra vertus, nesupratimas galėjo įvykti dar ir dėl tos priežasties, kurią jis atskleidžia savo straipsnio pradžioje sakdamas: "Prieš keletą dienų į rankas pateko Dirvos Nr. 67, kuriame Bronius Raila rašo" ... ir taip toliau.

Jei laikraštis, žurnalas ar knyga kam patenka į rankas, tai dar nieko ypatingo neįvyksta. Kad kas įvyktų, reikia pirmiau laikraštį ar knygą ramiai, neskubant, atidžiai ir gražiai perskaityti. O paskui jau palengvėja panašiai ir rašyti apie tai, ką esi skaitęs.

Į mano rankas, pavyzdžiui, irgi kai kada patenka pianinas, ir aš net kokį dešimt minučių galiu visai gerai ir galingai padaužyti jo klavišus. Bet tai dar nereikia, kad pianinu jau groju taip, kaip Rubinšteinas.

Bronys Raila,
Los Angeles

dalyviai gavo medžiagą, apibūdinančią seminaro temą ir suteikiančią bazę diskusijoms. Šiuo būdu seminarai buvo sklandžiai praversti ir kiekvienasto seminaro narys gavo progą aktyviai dalyvauti diskusijose.

Koks buvo mūsų tikslas ir vaidmuo dalyvaujant suvažiavime? Atstovaujant LSS, mūsų tikslas buvo užmegsti artimesnius ryšius su Amerikos studentija, pristatyti jiems lietuvių tautos tragedijos klausimą ir supažindinti juos su lietuvių studentų veikla bei problemomis išieviyoje. Nors LSS jau ilgesnį laiką palaiko ryšį su USNSA užsienio skyriumi, šis kongresas davė mums progą susitikti ir pasidalinti mintimis su atstovais iš įvairių universitetų ir valstybių.

Dauguma studentų, su kuriais teko kalbėtis arba labai mažai susirūpinę mūsų problemomis arba visiškai nieko apie jas nežiną. Mums susidarė įspūdis, kad jie buvo susidomėję mūsų klausimu ir nuoširdžiai susirūpinę, bet jiems situacija atrodo beviltiška.

Anot jų, šiais laikais svarbiau vengti atominio karo, negu kad Rusiją išprovokuoti.

Susitikom su lavių ir ukrainiečių atstovais aptarti mūsų planams ir galimybėms pristatant iš anksto paruoštą rezoliuciją. Buvo nutarta rezoliuciją pristatyti Tarptautinio Bendradarbiavimo komitetui, kuriame buvo iš anksto numatyta diskutuoti rytų Europos klausimais. Šią rezoliuciją, kaip protestą prieš akademinės laisvės atėmimą, mes buvome numatę pristatyti kaip tesinį panašaus pobūdžio rezoliucijos, priimtos kongrese prieš keletą metų.

Buvome iš anksto užsiregistravę dalyvauti Afrikos ir Tarptautinio Bendradarbiavimo seminaruose. Afrikos seminare buvo diskutuojama Afrikos kraštų problemos, ypatingai studentų ir valdžios santykiai.

Tarptautinio Bendradarbiavimo seminare buvo nagrinėjama dviejų pagrindinių tarptautinių studentų organizacijų tikslai, skirtumai ir galimybės susiartinti jei ne ideologiniai tai bent kultūriniai. Šios dvi organizacijos yra International Student Conference, organizacija, kuri remiasi vakarų politiniais idealais, ir International Union of Students, kuri, nors neoficialiai, yra komunistinės Rusijos globoje.

Seminarams pasibaigus, įsirašėm į Tarptautinių Reikalų rezoliucijų komisiją. Mūsų rezoliucijos pristatymas šiame komitete sukėlė nemažai diskusijų, kol, galų gale, nutarė jos nepriimti dėl stokos konkretnių duomenų ir vėlyvesnių faktų (nuo 1961 metų).

Šiame suvažiavime turėjome progą susitikti ne vien tik su JAV studentais, bet taip pat ir su studentais iš kitų kraštų. Nigerijos atstovas po ilgesnio pasikalbėjimo, pasisakė pirmą kartą išgiręs apie Lietuvos problemą. Labai susidomėjo ir prižadėjo šį klausimą iškelti ISC valdybos susirinkime, tikėdamas, kad gal pasiseks nusiųsti į Pabaltijo kraštus specialią komisiją.

Su Irano studentais sutarta palaikyti ryšį. Jie, būdami pilnateliai ISC nariai, prižadėjo mėginti iškelti mūsų klausimą.

Viena iš ne daug žadančių naujų pažinčių buvo su Rusijos atstovu. Su juo maloniai pasikalbėjom,

bet šios kalbos rezultatas buvo absoliutus nulis. Jis su labai malonia šypsena mums tvirtino, kad nėra jokio suvaržymo nei studentams nei kitiems Lietuvoje išvažiuoti į kitus kraštus. Vienintelis suvaržymas, tai pinigų stoka, o taip esą visuose pasaulio kraštuose. Studentai Lietuvoje gražiai susiorganizavę ir jis mums patarė su jais palaikyti oficialų kontaktą. Jam tik buvę labai gaila pastebėti, kaip čia Amerikoje klaidingai galvojama apie Rusijos gyvenimą. Rusijoj žmonės taip naliai į Ameriką nežiūri, kaip amerikiečiai į Rusiją.

Jis buvo gerokai nustebęs, kad Rytų Europos kraštų studentai yra iš viso susiorganizavę išieviyoje. Jis nudavė visiškai nesuprantą tokio pobūdžio organizacijos tikslų.

Po suvažiavimo kilo klausimas, ar iš viso verta dėti pastangas, aukoti laiką ir pinigus tokiems užsimojimams, kur konkretūs rezultatai ne taip greit atsiekiami?

Į tai gali būti tik vienas atsakymas: Lietuvos išlaisvinimo kovoje mūsų vienintelė viltis pasisekimui yra dirbti už savo organizacijų ribų, ar tai būtų studentų ar visos lietuvių veiklos išieviyoje plotmėje.

Užsidarę savo visuomenės ratė, mes nieko neatsieksim, kaip tik vieni kitiems primindami, kad štai, mūsų tėvynė pavergta ir kaip liūdna taip toli nuo savo krašto. Viena kita ašarėlė nuriedės ir tuo baigsis mūsų pasiryžimai.

Išieviyoje, palyginti, nedaug ko mes galime tikėtis atsiekti. Vien savo jėgomis neišlaisvinsim Lietuvos. Kiti, stipresni už mus tik galės tą padaryti. Mūsų pareiga neleisti pasauliui užmiršti mūsų tragedijos, aiškinti tiems, kurie nesupranta, kodėl taip įvyko ir priminti tiems, kurie klausimą skuba užmiršti.

Tą mes galime atsiekti tik veikiant už savo siaurą organizacijų ribų. Kuo daugiau žmonių kon-

VIRŠUJE: Brooklyno Operetės Choras, vadovaujamas muz. M. Cibo, televizijos programoje. Vyt. Maželio nuotrauka

taktuojam, tuo plačiau sklinda mūsų vardas ir tuo stipriau reiškiasi prieškomunistinė jėga.

LSS Tarptautinis skyrius norėtų išreikšti ypatingą padėką Lietuvių Bendruomenei, kurios materialinė parama mums sudarė sąlygas dalyvauti USNSA kongrese.

LSS Tarptautinis Skyrius
Birutė Augustinavičiūtė
Algis Rukšėnas

NEW YORK

• L.S.T. Korp! Neo-Lithuania metinė šventė įvyksta lapkričio 7 d. Travelers Hotel, 9400 Ditmar Blvd., prie La Guardia aerodromo. Programa pradedama iškilminga sueiga 6 val. vak. Pompeii Room. Vaisės ir šokiai, 8 v. v. Terrace Ball Room. Kvietimai gaunami pas korporantus ir Valdyboje, užsakant telefonu: MI 2-0656.

PER DIRVĄ

gadite užsisakyti šias knygas:

Shakespeare — Hamletas — 5 dol.

Ant. Sukys — Du mediniai ir trys geležiniai kryžiai — 3 dol.

Dr. J. Prunskis — Mokslas ir Religija — 2 dol.

Nerima Narutė (poezija) Relikvijos — 2 dol.

L. Dambriūnas — Lietuviškas auklėjimas šeimoje — 50 centų.

Visa eilė kitų, senesnių ir naujesnių leidų, knygų.

Niekur nėra geriau, kaip ant matytės rankų...

Vyt. Maželio nuotrauka

Ekonominiai ir emociniai veiksniai lemia prezidento rinkimus

J. VIZBARAS-SŪDAVAS

Stebint šio krašto abiejų partijų prezident, kandidatų kalbas ir pasisakymus, rodosi, kad nė vienas jų nėra griežtai pabrėžęs sprendžiamasias problemas, pasitenkindami vien problematiniais pažadais. Sen. Goldwateris, kalbėdamasis prieš kiek laiko su vokiečių žurnalistais pabrėžė, kad jeigu rinkimai būtų vykdomi šiandien, tai respublikonai turėtų daug vargo juos laimėti, tačiau sąlygos būsią kitokios lapkričio mėnesį.

Tai sakytas sen. Goldwateris, žinoma, turėjo galvoje, kad energinga rinkiminė propaganda paveiks balsuotojų nuomonę. Tačiau čia glūdi didelė rizika, nes dauguma balsuotojų savo nuomonę yra susidarę dar prieš partijų konvencijas ir jeigu sąlygos po konvencijų laike rinkiminės eigos liks nepasikeitę, tai ankstyvesnė balsuotojų nuomonė turėtų būti pastovi.

Kandidatų asmenybė ir jų politinė filosofija maža turi įtakos į eilinį Amerikos balsuotoją. Eilinis šio krašto balsuotojas, o jų yra dauguma, yra veikiamas dviejų pagrindinių faktorių, formuojančių jo sprendimą balsuojant. Pirmas -- jausminis, antras -- grynai ekonominis. Liečias jo piniginę. D. Lawrence, savo plunksna populiariąs net dvyliką prezidentinių rinkimų, išvadas taip formuluoja: laimėjęs rinkimus kandidatas čia niekuomet negerbiamas dėl savo asmenybės ar populiarumo, bet dėl sąlygų palankumo ar nepalankumo, dominuojančio krašte rinkimų metu. Jeigu nepasitenkinimas yra mažas, valdančios partijos kandidatas gali laimėti. Jeigu nepasitenkinimas yra didelis, apimęs visą kraštą, visai nesvarbu, kokia yra prezidentinė asmenybė ir koks naujasis prezidentas turėtų būti, protesto faktorius yra pakankamai stiprus pašalinti valdančią partiją ir išrinkti kitą.

H. Hooveris -- respublikonas, laimėjo 1928 m. gerbūvio pakėlimo faktorių, tačiau jis pralaimėjo 1932 m. rinkimuose prieš demokratą F. Rooseveltą, prasi-dėjus ūkinei krizei.

F. D. Rooseveltas lengvai laimėjo 1936, kadangi jo New Deal programa žadėjo ūkinį atsigavimą. Tačiau Rooseveltas turėjo daug sunkumų 1940 metų rinkimuose, nes jo žadėtoji programa nepajėgė nugalėti bedarbės. Rinkimų laimėjimą nulėmė jausminis faktorius, iškilęs Antrasis Pasaulinis karas, kuris veikė balsuotojų nuotaikas, susilaikant nuo valdžios keitimo.

Demokrato H. Trumano laimėjimas 1948 m. prieš respublikoną T. E. Dewey buvo netikėtas daugumai balsuotojų, rašo D. Lawrence, kadangi ekonominis nepasitenkinimas buvo didelis, o protesto balsai buvo nepakankamai gausūs didžiuosiuose rinkimų centruose.

Tačiau jau 1952 m. rinkimuose emocinis nepasitenkinimas buvo plačiai jaučiamas demokratų valdymu, pirma dėl Korėjos karo

vedimo, antra valdžios korupcija ir demokratų administracijos nesugebėjimas veikti prieš komunistų veiklą Washingtone ir visame krašte.

Šis nepasitenkinimas padėjo respublikonui D. D. Eisenhoweriui laimėti prieš demokratą Stevensoną.

Ekonominis nuosmūkis, prasi-dėjęs 1957 m., nutraukė daug balsuotojų nuo respublikonų partijos. Religinis veiksnys taip pat yra jausminio pobūdžio ir jis padarė daug įtakos geriems balsuotojams abejose partijose. Ir demokrato J. F. Kennedžio silpnas laimėjimas prieš respublikoną Nixoną 1960 m. buvo grynai jausminis faktorius.

1964 m. rinkimai, artėję prie kulminacinio taško, gali atnešti

įdomių staigmenų. Jie priklausys labai daug nuo ekonominių sąlygų agrarinėse valstijose ir didžiuose industrijos centruose su gausiu balsuotojų potencialu. Tačiau jausminiai faktoriai, kaip karas Vietname, Civilinių teisių ir segregacijos problemos, iššauks gausius protesto balsus, kurie gali nusverti ekonominius faktorius ir palikti demokratų partiją pralaimėjime.

Sen. Goldwaterio laimėjimas suteiktų daugiau vilčių ir mūsų tėvynės laisvinimo kovoje, kadangi respublikonų partijos griežtesnis formulavimas svarbių vidaus ir užsienio politikos klausimų pateisina mūsų lūkesčius.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

Ohio gyventojai 65 ir senesni Neikite miegoti šianakt nepalyginę Ohio 65 su kitais Ohio vadovaujančiais draudimo planais

Ohio 65 compared with leading basic plans available in Ohio

	OHIO 65 Basic Plan	COMPANY X Basic Plan	COMPANY Y Basic Plan
Monthly Premium	\$10.50	\$14.40	\$8.00
Pre-Existing Exclusion	9 months waiting period before coverage for a condition for which medical attention has been received within 90 days prior to issue.	12 months waiting period before coverage for a condition for which medical attention has ever been received.	6 months waiting period before coverage for a condition for which medical attention has ever been received.
Hospital room and board—daily maximum	\$15	\$15	\$10
Maximum number of confinement days covered	31	31	31
Surgery maximum	\$250	\$225	\$200
Anesthetics administered by a physician—anesthetist % of surgical payment minimum payment	15% \$10	15% None	included in hospital services
Hospital services or extras	75% of first \$160 of charges	\$100 maximum	\$100 maximum
Doctor's calls in hospital	—	\$4 a day	—
Convalescent hospital	—	\$7.50 up to 31 days—reduced for days of hospital confinement not in excess of 31 days	—

(Information in both charts taken from published promotional material.)

Ohio 65 compared with major medical plans available in Ohio

	OHIO 65 Major Medical	COMPANY Y Major Medical	OHIO 65 Comprehensive Major Medical	COMPANY X Comprehensive Major Medical
Monthly Premium	\$12.50	\$12.50	\$23	\$32.60
Deductible	\$400	\$500	\$80 per calendar year	\$100 per benefit period
Pre-Existing Exclusion	9 months waiting period before coverage for any condition for which medical attention has been received within 90 days prior to issue.	6 months waiting period before coverage for any condition for which medical attention has ever been received.	9 months waiting period before coverage for any condition for which medical attention has been received within 90 days prior to issue.	12 months waiting period before coverage for any condition for which medical attention has ever been received.
Hospital room and board—daily maximum	\$15*	75% of \$25*	\$15 (no deductible)	\$15 first 31 days (no deductible) \$20 after 31st day
Surgery and radiotherapy maximum	\$350*	75% of \$300* (no radiotherapy)	\$350 (no deductible)	\$450 (no deductible)
Anesthetics administered by a physician—anesthetist % of surgical payment minimum payment	15% \$10*	not covered not covered	15% (no deductible) \$10	15% (no deductible) None
Hospital services or extras	75% of covered expenses in or out of hospital*	75% of "reasonable charges"*	75% of covered expenses in or out of hospital (no deductible)	100% of first \$100 of in-hospital charges 80% of additional in or out of hospital charges (no deductible)
Doctor's calls in hospital in convalescent hospital in office at home	\$4 a day* \$4 a day* \$4 a day* \$4 a day*	75% of \$4 a day* 75% of \$4 a day* not covered not covered	\$4 a day* \$4 a day* \$4 a day* \$4 a day*	\$4 a day (no deductible) \$4 a day \$4 a day (up to 3 per week*) \$4 a day
Private duty registered nurse	\$15 a day*	75% of \$10 a day* \$1,000 per calendar year	\$15 a day*	\$15 a day in hospital (no deductible) \$15 a day up to 30 days out of hospital*
Visiting nurse	\$4 a day—2 per week.* 52 per year (\$750 maximum per calendar year for private duty nursing and home visits combined.)	75% of \$6.50 a day*	\$4 a day—2 per week.* 52 per year (\$750 maximum per calendar year for private duty nursing and home visits combined.)	not covered
Convalescent hospital—daily maximum	\$5 a day—90 days maximum* per calendar year	75% of \$10 a day* \$1,000 per calendar year	\$5 a day—90 days maximum* per calendar year	\$7.50 up to total of 31 days including hospital room and board, then \$10 a day up to 100 days (no deductible)
Diagnostic laboratory and X-ray	Scheduled amounts—no limit* for number of examinations	not covered	Scheduled amounts—no limit* for number of examinations	80% of expenses*
Out of hospital drugs Ambulance (maximum)	75% of covered expenses* \$20*	75% of "reasonable charges" (included in surgical schedule)	75% of covered expenses* \$20*	80% of expenses* 80% of expenses*
Maximum in calendar year	\$5,000		\$5,000	
Maximum in lifetime	\$10,000	\$10,000	\$10,000	

*after satisfaction of the \$400 deductible per calendar year

*after satisfaction of the \$500 deductible per calendar year

*after satisfaction of the \$80 deductible per calendar year

*after satisfaction of the \$100 deductible per benefit period

Ohio 65 Exclusions: These are the principal coverage exclusions: injuries and diseases covered by Workmen's Compensation law or similar legislation; mental disease or nervous disorder except when

confined in a hospital; diseases or injuries arising out of any war; self-inflicted injuries; certain conditions of the feet; expenses incurred in a government hospital or for services, treatments or sup-

plies furnished by the government, or expenses incurred in any other government owned or operated hospital unless payment is unconditionally required.

Ohio 65 yra naujas bandymas Ohio gyventojų, 65 ir vyresnių, sveikatos draudime.

Igalinta nauju įstatymu, Ohio 65 yra kooperatinė sąjunga daugelio draudimų bendrovių. Sujungus resursus ir patirtį, sąjunga gali siūlyti maksimumą ligininės — medicinos — operacijų apdraudos už minimalinę kainą.

Kiekvienas Ohio gyventojas, 65 ir vyresnio amžiaus, gali tuo pasinaudoti. Aplikanto šeimos narys gali tą patį padaryti neatsižvelgiant į amžių. Nereikia sveikatos patikrinimo. Jokių blankų. Apdrauda nenutraukiama dėl ilgos ar pasikartojančios ligos. Nėra ir amžiaus ribos.

Sūnūs ir dukterys gali apdrausti tėvus be jų parašų.

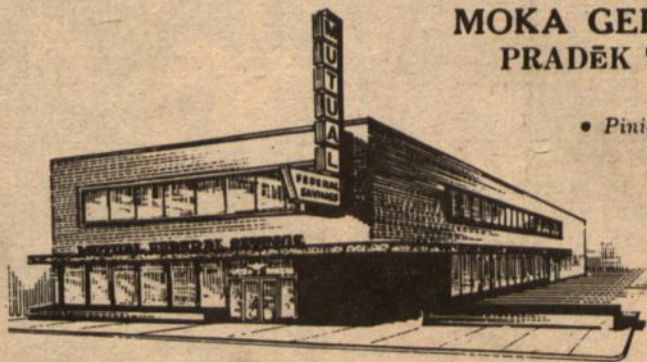
Spalis — šis mėnuo! — yra pirmuoju periodu Ohio 65 apdraudai. Privalote užsiregistruoti iki spalio 31 d., kad būtumėt apdraustas — arba laukti iki sekančio periodo, gal kelis mėnesius.

AR NORITE INFORMACIJĄ JAU DABAR? Skambinkite jūsų draudimo agentui. Jis yra tinkamiausiu paaiškinti, kodėl Ohio 65 reikia pasirinkti jau dabar ir kodėl šis planas geriausiai tinka jūsų reikalavimams. Arba siųskite kuponą nedelsiant.

Jei pageidaujate, galite skambinti collect kodo numeriu 614 arba 228-5641 (Ohio 65 centras Columbus). Informuotas Ohio 65 atstovas atsakys į jūsų klausimus. Prašykite jo prisiųsti nemokamai Faktų knygą, suteikiančią visas informacijas apie Ohio 65 planus.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

What does the "S" stand for?

SAFE
SURE
SINCERE
SERVICE

Our customers know what the "S" stands for. Come in and let us show you what we mean.

ST. CLAIR SAVINGS
MAIN OFFICE: 813 E. 185th STREET

HEALTH INSURANCE ASSOCIATION

6 East Long Street, Columbus, Ohio 43216

FREE! Complete Fact Folder on Ohio 65. Fill out and mail this coupon today. There is no obligation.

Mail to: **Ohio 65 Health Insurance Association, Dept. N12**
6 East Long Street, Columbus, Ohio 43216

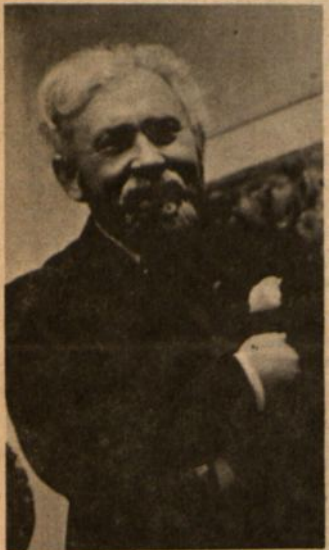
Name _____ PLEASE PRINT
Address _____
City _____ State _____ Zip Code _____
County _____

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Neolituany balius įvyks spalio 31 d. ištaigingoje Stardust Ballroom (2177 Lee prie Cedar) salėje. Pradžią 7:30 val. vak. Bilieto kaina \$5.50. Programoje vakarienė, bufetas ir geras šokiams orkestras.

• L.T.M. Čiurlionio Ansambliis, pradėdamas 25-ąją sezoną, po koncerto Detroit, pradės intensyviai ruošti tradiciniam koncertui baliui, kuris įvyks vasario mėn. 27 d., Pick-Carter viešbučio salėje ir sukaktuviniam koncertui gegužės mėn. 9 d., Cleveland Institute of Music salėje. Taip pat balandžio mėn. 25 d. numatytas koncertas Chicago ir sekančių metų rudens New Yorke.

Ansambliis džiaugiasi sulaukęs daug naujų jėgų — būtent: atlikęs karinę prievolę vėl įsijungė į Čiurlioniečių eiles Beržinskas ir baigęs studijas Lėknickas. Taip pat istoję į Ansamblii šie asmenys: M. Petkevičiūtė, T. Mėlynauskaitė, V. Degutis, J. Koklys, Jencius, V. Langis, V. Laurauskas, A. Petkevičius, J. Šembergas ir R. Zylė.

• Dail. Vyt. K. Jonynas šį savaitgalį atvyksta į Clevelandą dalyvauti savo meno kūrinių parodos atidaryme, kuri nuo spalio 17 iki lapkričio 19 d. vyks Gallery International patalpose — 13218 Superior prie Euclid Ave., Clevelande. Paroda bus atidaryta nuo antradienio iki penktadienio vakarais nuo 6 iki 9 val., o šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 2 iki 7 val. vak.

Šiuo metu Gallery International patalpose vyksta dail. A. Dargio ir skulpt. A. Mončio paroda, kuri uždaroma spalio 15 d. Vėliau abiejų menininkų kūriniai bus perkelti į Chicago, kur Čiurlionio Galerijoje jų parodą globos Korp! Gintaras.

POLITINĖS DISKUSIJOS

Studentai ateitininkai spalio 23 d., 8 v. v. Čiurlionio ansamblio namuose ruošia politinius klausimus diskusijas, tema "Už ką balsuoti, už Johnsoną ar Goldwaterį?" Diskusijos dalyvaus adv. Julius Smetona ir Jonas Daugėla, ALT Clevelando skyriaus vicepirmininkai.

Į diskusijas kviečiami visi studentai ir svečiai. Po diskusijų vaisės ir pasilinksminimas.

• Ona ir Kazys Karpiai savo atostogų kelionėje pasiekė Pensacola Beach vasarvietę Meksikos įlankoje, porą dienų po ten nusisautusio uragano. Pailsėję, išvyko toliau į St. Petersburgą ir Miami.

Sol. JUZĖ KRIŠTOLAITYTE-DAUGELIENĖ išpildys koncerto pirmos dalies meninę programą LB rengiamoj Lietuvių Dienoj spalio 18 d., sekmadienį, 7 v.v. Naujosios parapijos salėje, Clevelande.

Akomponentė muz. REGINA BRAZAITIENĖ išpildys koncerto pirmos dalies meninę programą LB rengiamoj Lietuvių Dienoj spalio 18 d., sekmadienį, 7 v.v. Naujosios parapijos salėje Clevelande.

ĮSIDĖMĖTINAS DRAUDIMO PLANAS

Dirvoje jau kelis kartus dedamas Ohio 65 draudimo skelbimas sukėlė ir lietuvių visuomenėje ne mažą susidomėjimą. Apie tai praneša ir toji bendrovė, džiaugdamosi Dirvos skaitytojų reakcija.

Ta proga reikėtų įsidėmėti, kad naujasis draudimo planas — Ohio 65 — yra didelių žingsnių pirmyn apdraudžiant nuo ligų Ohio gyventojus, sulaukusius 65 ir vyresnio amžiaus. Visa tai buvo įmanoma atsiekti tik įtakingoms draudimo

bendrovėms apjungus savo jėgas ir kapitalą. Toji bendrovių sąjunga skelbiamam planui įgyvendinti nesiekia pelno, o tik įrodymo, kad ir privačios bendrovės gali siekti ir įgyvendinti tokius užsimojimus socialinio draudimo srityje, kurie nepareikalaus iš gyventojų naujų mokesčių ar senų padidinimo.

Planas — Ohio 65 — (įsidėmėkite ir išstudijuokite šiam Dirvos numeryje talpinamą skelbimą) apima pagrindinį draudimą (Hospital and Surgical). Pagal šį draudimą apmokama 15 dol. į dieną už ligoninę iki 31 d. Apmoka rentgeną, tyrimus ir kitus priedus, 250 dol. už operacijas ir iki 37,50 už anesteziją. Mėnesinis mokestis 10,50 dol.

PLATESNES SRTIS APIMĄS PLANAS apmoka 5000 dol. į metus ar 10,000 dol. amžiu. Apmoka 15 dol. į dieną už ligoninę neribotam laikui. Apmoka už rentgeną, tyrimus, vaistus ir 350 dol. už operacijas ir iki 37,50 už anesteziją. Visa eilė kitų apmokamų priedų, kaip gydytojų vizitai į ligoninę ir kt. Kartu apmoka ir gydymą už ligoninės ribų, atskai-

tant 80 dol. Mėnesinis mokestis — 23 dol.

DIDYSIS PLANAS (400 dol. atskaičius) maždaug tas pats. Tai planas ligonims, kurie jau turi pagrindinę apdraudą. Mėnesinis mokestis — 12,50 dol.

Išimtis sudaro: susižeidimai ir ligos, jau apdraustos Workmen's Compensation planu ar kitais įstatymų numatytais draudimais; protinės ligos, karo meto palikimas, tyčia padaryti susižeidimai; tam tikri kojų negalavimai; valdžios apmokamos išlaidos už ligoninę ir kt.

Ohio valstijoje yra 25,000 įgaliotų agentai, turį visą medžiagą šiam planui vykdyti. Teiraukitės, informuokitės apie šią apdraudos programą būdais, kurie tik jums prieinamesni.

HELP WANTED MALE

CAFETERIA WORKERS

MEN 18 to 45
Applications are now being accepted for kitchen, bake shop and dish room.

Uniforms furnished and laundered FREE. Discount on meals and many other benefits.

Apply in person only to Personnel Manager daily (except Monday)

8:30 to 2:30 p.m.
FORUM CAFETERIA
2050 E. 9 St.

AUTO BODY MAN

Turi būti patyręs; geras atlyginimas, bonus, kiti bendrovės priedai. Tai pastovus darbas Ohio didžiausiam Cadillac pardavimo skyriuje. Kreiptis asmeniškai! Walter Klinkenberg, dirbt, vedėją. Tik ne telefonu.
Central Cadillac
2801 Carnegie

(114-116)

BUS BOYS

Over 21; experienced preferred; hourly wages plus good tips; uniforms, meals furnished; fringe benefits and paid vacations. Apply in person after 6 p.m.

KENNY KING'S RESTAURANT
5836 Mayfield Rd.

(114-116)

NAMŲ PRIŽIŪRETOJAS

Pilnam ar nepilnam laikui. Vidut. amžiaus pora. 3 kamb. butas 1-me aukšte, Baldai ir alga, Heights rajone.

FA 1-5210

(114-116)

FITTER - WELDER

Privalo išskaityti mėlynraščius; geras valand. atlyginimas; pastovus darbas, dieninė pamaina. Kitoje ten nesikreipia.

Boom Boiler & Welding Co.
2514 Center St.

(114-116)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 17 - LAPKRIČIO 19
Dailininko V.K. Jonyno meno paroda.

SPALIO 18 D. Lietuvių Bendruomenė rengia Lietuvių Dieną Naujosios parapijos salėje.

SPALIO 24 D. metinis Lithuanian Village ballus - banketas su programa Lietuvių salės patalpose.

SPALIO 25 D. Kristaus Karaliaus akademija ir metinė vakarienė Nauj. parapijos salėje, Rengia Moterų Sąjungą.

SPALIO 31. Metinis Korp. Neo-Lithuania ballus.

LAPKRIČIO 7 D. Pilėnų tunto vaidinimas Šv. Jurgio parapijos salėje.

HELP WANTED FEMALE

CAFETERIA WORKERS

WOMEN 18 to 45
Applications are now being accepted for counter, floor, & salad dept. Good salary, uniforms furnished and laundered free. Discount on meals and many other benefits. Apply in person only to
8:30 to 2:30 p.m.
Daily (Except Monday)
FORUM CAFETERIA
2050 East 9th St.

CAR HOPS

OVER 21, experience not necessary, will train. Meals and uniforms furnished. Paid vacations and company insurance. Apply in person after 4 p.m.

KENNY KINGS RESTAURANTS
5836 Mayfield Rd.

(114-116)

CASHIERS

OVER 21, experience not necessary, will train. Meals and uniforms furnished. Paid vacations and company insurance. Apply in person after 4 p.m.

KENNY KINGS RESTAURANTS
5836 Mayfield Rd.

(114-116)

WAITRESSES

OVER 21, experience not necessary, will train. Meals and uniforms furnished. Paid vacations and company insurance. Apply in person after 4 p.m.

KENNY KINGS RESTAURANTS
5836 Mayfield Rd.

(114-116)

LAPKRIČIO 8 D. Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos rengiami pietūs.

LAPKRIČIO 14 ir 15 D. Valdilos Teatro premjera "Užburtoji dūdelė" Šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 21 - GRUODŽIO 17. Dailininko R. Viesulo meno paroda.

LAPKRIČIO 21 D. Inžinierių balius. Ruošia Korp! Plienai.

LAPKRIČIO 21 D. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Rengia LVS Ramovė.

LAPKRIČIO 22 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos pietūs Šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 26-29 D. Amerikos ir Kanados Ateitininkų Sėdraugių suvažiavimas.

GRUODŽIO 6 D. 4 v. Čiurlionio namuose Dr. Vaitėno paskaita su filmu vyrams nuo 18 m. amž. ir vyresniems. Rengia LB I-os Apyl. Valdyba.

GRUODŽIO 13 D. 4 v. Čiurlionio namuose Dr. Vaitėno paskaita su filmu mergaitėms nuo 16 m. amž. ir vyresnėms. Rengia LB I-os Apyl. Valdyba.

GRUODŽIO 19 - SAUSIO 21. Dailininko V. Kasulio meno paroda.

GRUODŽIO 27 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos Kalėdų eglutė Šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas Slovėnų auditorijoje. Rengia Lietuvių Bendruomenė.

SAUSIO 3 D. Šv. Kazimiero mokyklos kalėdinė eglutė.

SAUSIO 9 D. vaidinimas, ruošiamas Lietuvių Fronto Bičiulių Clevelande.

SAUSIO 30 D. Solistės L. Šukytės rečitalis. Rengia LB I-os Apyl. Valdyba.

VASARIO 13 D. Lietuviams Budžiams Remti Valdybos tradicinis blynų balius, Šv. Jurgio parap. salėje.

VASARIO 20 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos parengimas.

VASARIO 21 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos ruošiami pietūs, "Aukuro" ansamblio išvykoms paremti.

VASARIO 27 D. Čiurlionio Ansamblio koncertas - balius Carter viešbučio salėje.

VASARIO 27 D. Užgavėnių blynų balius Naujosios parapijos salėje. Rengia LB II apyl. valdyba.

VASARIO 27 D. 1965 m. Ateities Klubo parengimas Šv. Jurgio parapijos salėje.

BALANDŽIO 4 D. "Aukuro" ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 25 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos tradicinis metinis balius.

BALANDŽIO 26 D. Margučių ridinėjimas. Ruošia Vysk. M. Valančiaus lit. mokykla.

GEGUŽĖS 2 D. Motinos Dienos minėjimas, ruošia Vysk. M. Valančiaus lit. mokykla.

GEGUŽĖS 9 D. Čiurlionio Ansamblio suakutuvimo koncertas Clevelando Muzikos Instituto salėje.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

VIKTUTĖ -- Šatrijos Raganos apysaka. Išleido Nida, Londone. 142 psl. Kaina 1,50 dol. (detais virš. 2 dol.).

TOLIMIEJI MIRAŽAI, Juozo Almio Jurgio eilėraščių rinkinys, išleido Gintaras Syndėje. 142 psl. Kaina 15 šilingų.

DU MEDINIAI IR TRYŠ GELEŽINIAI KRYŽIAI, Antano Šukio atsiminimai iš Lietuvos Nepriklausomybės Kovų 1919-1921 m. Išleido Nida, Londone. 376 psl. Kaina 3 dol. (detais virš. 4 dol.).

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinaamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Siuntinių į užsienį siuntėjams žinotina, kad kalėdiniai siuntiniai privalo būti išsiusti (jei siunčiami į Europą) iki lapkričio 10 d. (oro paštu iki gruodžio 15 d.). Tik iki tos datos išsiunstitieji siuntiniai galės nasekti adresatus prieš Kalėdas. Be to, pašto istaiga regina nesiusti gendančių prekių. Ypatingas dėmesys turi būti atkreiptas į gavėjo adresą.

• Vytautas Stašinskas paskirtas Lietuvos Generaliniu Konsulu New Yorke nuo š. m. spalio 1 d. Ligšiol V. Stašinskas dirbo Lietuvos Gen. Konsulate Lietuvos Konsulo titulu.

• P. Linkus, Christiana Lake, per Dirvą užsiprenumeravo prez. Ant. Smetonos monografiją.

• Krepšinio rinktinės sėkmingai Australijos išvykai atžymėti ruošiamas specialus leidinys. Leidėjas yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenė. Knygos redaktoriumi PLB valdyba paskvietė Joną Šoliūną. Visi, kurie turi vertingos leidiniui medžiagos, kaip fotografijas, pasirodžiusių spaudoje straipsnių iškarpas ir t.t., yra prašomi rašyti J. Šoliūnui, 5730 Co. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629.

• Zigmas Dailidka, JAV LB Centro Valdybos vicepirmininkas, pakviestas JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo pirmininku. Jo adresas: Z. Dailidka, 5921 So. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60620. Tel. PR 6-5674.

• JAV LB Centro Valdyba ateinančią vasarą organizuoja lietuvių ekskursiją į Europą. Bus skrendama lėktuvu iš New Yorko į Frankfurtą. Lėktuvas — Super DC 8 Fan Jet, talpins 175 keleivius. Iš New Yorko į Frankfurtą ir atgal kainuos tik 267 doleriai asmeniui. Lėktuvas iš New Yorko iškris 1965 m. liepos mėn. 17 d., 5 val. vak. ir Frankfurte bus liepos 18 d., 6:45 val. ryte. Ekskursija tęsis tris savaites. Iš Frankfurto atgal į New Yorką tas pats lėktuvas iškris rugpiūčio mėn. 7 d. Ekskursijai vadovaus ir visus organizacinius darbus Centro Valdybos pavedimu atlieka Stasys Gečas, 7252 So. Rockwell St., Chicago, Illinois 60629. Telef. PR 8-8034.

• Jeronimas Ignatonis, JAV LB Centro Valdybos vicepirmininkas, švietimo Tarybos pirmininkas, sudarė naują JAV LB švietimo Tarybą: J. Ignatonis — pirm. ir nariai — dr. Zenonas Ašoklis, Danutė Bindokienė, Viktoras Binkis, Jonas Kavaliūnas, Juozas Plučas, Pranas Razminas ir Juozas Tamulis.

• Lietuvos Pašto ženklai siunčiami Jūsų pasirinkimui (on approval). Rašyti: Baltic Stamps, P. O. Box 127, Toronto 19, Ont.

MONOGRAFIJOS REIKALU!

Prez. Ant. Smetonos monografijai pasirodžius, daugelis ieško kelių, kaip greičiau ją įsigyti. Neskubantiems ir kantrybės turintiems patariame užsisakyti per Dirvą. Tai ilgesnis kelias todėl, kad prenumeratorių sąrašus Dirvos administracija turi persiusti monografijos ekspedicijai. Skubantieji gerai padarys užsisakydami ir 10 dol. čekį siųsdami šiuo adresu: K. POCIUS, 3908 FIR ST., EAST CHICAGO, IND.

• Prez. ANTANO SMETONOS prenumeratoriai, anksčiau pranešę savo adresus ir per tą laiką juos pakeitę, prašomi savo naujus adresus pranešti K. POCIUI, 3908 FIR ST., EAST CHICAGO, IND.

Kai kurios siuntos jau yra grįžę paštui nesuradus adresatų.

DETROIT

PIANO PAMOKOS LIETUVIŲ NAMUOSE

K. V. Bagdonavičiūtė-Zikarienė, žinoma pianistė ir pedagogė, neseniai atvykusi iš Kolumbijos sutiko duoti piano pamokas 2 kartus į savaitę, jei atsirastų atitinkamas skaičius mokinių.

K. V. Bagdonavičiūtė-Zikarienė pirmuosius muzikos žingsnius pradėjo pas Dauguvietę ir Spinolsky (Kaune). Tolimesnes studijas tęsė Vokietijoje, Stuttgarte konservatorijoje, pas prof. Brehmę.

Suinteresuotieji registruojasi Neringos paše VI. Paužą, arba Gaivoje pas J. Petrulionį.

J. G.

CHICAGO

• Uždaros moterims kolektyvo ivyks lapkričio 6, 7 ir 8 dienomis Centale vienuolynė, Chicagoje. Kolektyvas ves prel. J. Balčiūnas. Kviečiamos visos katalikės moterys be pažiūrų ir profesijų skirtumo. Organizuoja ateitininkės sėdėnės draugės. Registruotis: PR 6-9801 (dr. J. Meškanskienė — vakarais) ir LU 5-9500 (E. Daugirdienė — dienomis).

• Kas iš tikrųjų atsitiko, kai Juozapas apsilankė pas Faraoną? Kaip prasideda p c v s tuviniai incidentai? Turėsite progos visą tai matyti ir girdėti kai užsuksite į ANTRO KAIMO pasirodymus, kurie, kabaretinėje formoje, įvyks š. m. spalio 24, 30, 31 ir lapkričio 7 ir 8 dienomis, Hollywood salėje, 2417 W. 43rd St., Chicago. Publika bus priimama nuo 8 val. vak. (lapkričio 8 nuo 6 val. vak.). Įėjimui reikalingos rezervacijos, dėl kurių prašome skambinti N. Stakauskienei, PR 8-6804. Iki 9 val. vak. įėjimo kaina \$2.00.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

ROMAS ŠLEŽAS IR VELNIO BALĄ

Intelektualinio prieauglio problema išsivijoj yra gana opi. Opi visų pirma dėl to, kad pusiau-svyrą gana sunku apčiuopti. Aki-vaizdžiai regim, kad gausų ir dažnu atveju pajėgų prieauglį turi įvairių specialybių inžinieriai, architektai, nemenkų chemikai, biochemikai ir biznio administratoriai, kiek menkesnį teisininkai, o, norėdamas pamatyti humanitarą, jau turi gerokai pasižvalgyti. Tiesa, yra dailūs būrys jaunimo, kurie studijuoja kalbas, istoriją, lanko mokytojų kolegijas, dailės meno ir muzikos mokyklas, Vadinasi, prieauglio diegiam regimi ir šiuose dirvonuose.

Žymiai skurdesnis vaizdas tai lietuvių grožinės literatūros ir teatro meno barai. Jaunų rašytojų būrelis kelia sparnus, betanaip toli jis nėra toks gausus, koks galėtų būti. Gal kiek didesnis liet. jaunimo būrys studijuoja teatro meną, tačiau, kaip patyrimas rodo, baigę mokslus, jie labai sunkiai gauna darbo ir, dažniausia, nueina dirbti ten, kur su teatru nieko bendra neturima. Gal būtų galima tas jėgas savo tarpe išnaudoti, bet, kaip žinom, teatrinė veikla mūsų pasidarė grynai atsitiktinė — jeigu kokie didvyriai sulipdo lietuvišką spektaklį, tai savo simbolika ji labai primena skulptoriaus Petro Rimšos Vargo mokyklą...

Romas Šležas, karininko ir plačiai žinomo Maž. Lietuvos veikėjo Vanagaičio dukters sūnus, irgi yra tas retas vyras, kuri nepabūgo rizikos ir pasinėrė į teatro meno studijas. Baigęs aukštesniąją mokyklą, Romas Bostono Tafts universitete studijavo istoriją. Tuo metu jis pradėjo domėtis teatro menu, ėjo įvairias pareigas Tafts universiteto teatre, o taip pat ir Harvardo universiteto Loeb'o Dramos Centre, Berta sėkla jauno vyro sieloj prigijo — Romas Šležas susidomėjo meninio filmo gamyba. Baigęs mokslą Tafts universitete, jis įstojo į Bostono Universiteto Dailių menų mokyklą. Šių metų pavasarį ją baigė ir gavo magistro laipsnį. Jo specialybė — filmo menas. Gal to meno žinovų jau turim ir daugiau, bet aš tuo tarpu tepažįstu tik vieną — Paulių Jasiukonį, šiuo metu dirbantį Yale univ., New Haven, Conn. Romas Šležas yra antiras mano pažįstamas, kuris pradėjo dirbti tame nuostabių meninių galimybių pasauly.

Magistro laipsniui gauti Romas Šležas turėjo susukti filmą, trun-

kančį apie pusę valandos. Tema buvo duota laisva, bet filminė režisūra, meninis filmo apipavidalinimas, o taip pat ir visi darbai su filmų aparatais buvo atiduoti į jo rankas.

R. Šležas pasirinko lietuvišką temą — plačiai žinomą ir puikų Jurgio Jankaus novelę Velnio balą (žr. metraštyje Tremties metai, psl. 162, išl. Patrijos Vokietijoje, 1947 m). Temos pasirinkimas jau yra akivaizdus jauno filminto nusiuteikimų apibūdinimas. Jis turėtų būti mielas kiekvienam lietuviui.

Pats Romas, paklaustas, kodėl jis J. Jankaus Velnio balą pasirinko, į klausimą atsakė taikliai ir įdomiai: "Skaitydamas Jurgio Jankaus Velnio balą, aš susidomėjau jos papratu ir kartusmingu siužetu. Pavydo sukelta neapykanta, pasibaigianti artimo nužudymu, primena Šv. Rašto pirmąją žmogžudystę, taip pat sukelta pavydo, primena visų žmonių nuodėmingumą ir mirtingumą. Tačiau žmogus nėra tik viena juoda pusė, jame slypi gėrio ir grožio pradai. Jurgio Jankaus klierikas ar jaunas seminaristas,

Romas Šležas prie filmo montavimo studijoje.

Velnio bala -- du broliai Ant. Gustaitis ir James De Feilice grįžta per mišką iš mūgės.

savo gyvenime pirmą kartą akis akin susidūręs su mirtina ir baisia žmogaus nuodėme, nepasiduoda neapykantai, nenusivilia žmogaus prigimtimi, bet, priešingai — atleidžia savo tėvo žudikui. Reikia manyti, kad to šiurpus pergyvenimo dėka jis bus jautresnis ir kilnesnis kunigas. Nors žmogus yra kupinas žvėriško žiaurumo, bet nestinga jam ir dieviško gallingumo. Mano manymu, žudikas ir seminaristas ir yra tie du pradai, kurie sudaro žmogų".

Romo Šležo režisuotą ir gamintą filmą Velnio balą man teko matyti jau tris kartus. Pirmą sykį jo tėvų namuose, antrą sykį (š. m. IX, 26) Bostono Liet. Kultūros klube ir trečiasį WCBH (Channel 2) televizijoje, rugsėjo 30 d., 9 val. vak. Filmas yra garsinis, bet ne spalvotas. R. Šležo darbas yra rūpestingas ir meniniu požiūriu įdomus. Nors tokio pobūdžio filme ne visą Velnio balos medžiagą buvo galima panaudoti, bet filmas daro išbaigto ir vientiso kūrinio vaizdą. Kiek meniniu požiūriu R. Šležas buvo jautrus, galima spręsti iš to, kad lietuviško ūkio sodybos atitiktums su būdingomis tvorom, gyvulių banda ir trobesiais jis buvo nuvažiavęs filmuoti

ti net į Kanadą. Filme yra panaudoti būdingi lietuvių kryžiai, o garsinį pagrindą sudaro kanklių muzika ir įvairūs Lietuvos miško gyvių balsai.

Kaip to pobūdžio filmas, Bostono universitete buvo įvertintas labai gerai, Romas Šležas gavo magistro laipsnį, o jo darbą pats universitetas pasiuntė į filmų festivalį Australijon, Kiek turiu žinių, prie Velnio balos filmo gaminimo, ypačiai prie scena-

St. Santvaras

Jurgio Jankaus Velnio bala filme -- brolžudys Ant. Gustaitis mirties patalė. Šalia klierikas John McLean.

Dalis viešnių apsilankusių A. ir V. Gruzdių namuose po A. Smetonos akademijos Philadelphiaje. Iš kairės: S. Abraitienė, Ir. Stankūnaitė, J. Augaitytė, A. Česonienė, antroje eilėje V. Buinienė, E. Čekienė, Česonienė, H. Jonienė, M. Raugienė.

Visiems pagerbusiems

A. A. VLADO JANKAUSKO

atmintį ir velionies šeimai pareiškusiems užuojautos žodį, nuoširdžiai dėkoja

žmona V. Jankauskienė ir dukros Aldona Butkevičienė, Marytė Kongienė, Erika Kalėdienė.